

C/2024/479

23.1.2024

P9_TA(2023)0227

Mededingingsbeleid — jaarverslag 2022

Resolutie van het Europees Parlement van 13 juni 2023 over het mededingingsbeleid — jaarverslag 2022 (2022/2060(INI))

(C/2024/479)

Het Europees Parlement,

- gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name de artikelen 101 tot en met 109,
- gezien de relevante richtsnoeren, resoluties, openbare raadplegingen, mededelingen, documenten en regels van de Commissie over mededinging,
- gezien het Commissieverslag van 14 juli 2022 over het mededingingsbeleid 2021 (COM(2022)0337) en het begeleidende werkdocument van de diensten van de Commissie (SWD(2022)0188),
- gezien zijn resolutie van 5 mei 2022 over het mededingingsbeleid — jaarverslag 2021 ⁽¹⁾,
- gezien de mededeling van de Commissie van 11 december 2019 getiteld “De Europese Green Deal” (COM(2019)0640),
- gezien Verordening (EU) 2021/1119 van het Europees Parlement en de Raad van 30 juni 2021 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit, en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 401/2009 en Verordening (EU) 2018/1999 (“Europese klimaatwet”) ⁽²⁾, waarin de doelstelling van klimaatneutraliteit van de hele economie tegen 2050 is bepaald en een bindende verbintenis van de Unie om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 te verminderen met ten minste 55 % ten opzichte van het niveau van 1990 is vastgesteld,
- gezien de mededeling van de Commissie van 6 december 2021 over de herziene richtsnoeren inzake staatssteun ter bevordering van risicofinancieringsinvesteringen ⁽³⁾,
- gezien Flash Eurobarometer 510 van oktober 2022 getiteld “SMEs’ expectations for an effective competition policy” (Verwachtingen van kmo’s inzake een doeltreffend mededingingsbeleid),
- gezien Flash Eurobarometer 511 van oktober 2022 getiteld “Citizens’ perceptions about competition policy” (Perceptie van het mededingingsbeleid door de burgers),
- gezien het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU) in zaak T-791/19 ⁽⁴⁾,
- gezien het arrest van het HvJ-EU in zaak T-227/21 ⁽⁵⁾,
- gezien de mededeling van de Commissie getiteld “Tijdelijk crisiskader voor staatssteunmaatregelen ter ondersteuning van de economie na de Russische agressie tegen Oekraïne” ⁽⁶⁾,
- gezien Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad van 20 januari 2004 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen (de “EG-concentratieverordening”) ⁽⁷⁾,
- gezien Verordening (EU) 2022/1925 van het Europees Parlement en de Raad van 14 september 2022 over betwistbare en eerlijke markten in de digitale sector, en tot wijziging van Richtlijnen (EU) 2019/1937 en (EU) 2020/1828 (digitaalemarktenverordening) ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ PB C 465 van 6.12.2022, blz. 124.

⁽²⁾ PB L 243 van 9.7.2021, blz. 1.

⁽³⁾ PB C 508 van 16.12.2021, blz. 1.

⁽⁴⁾ Arrest van 9 februari 2022, Sped-Pro S.A. tegen Europese Commissie, T-791/19, ECLI:EU:T:2022:67.

⁽⁵⁾ Arrest van 13 juli 2022, Illumina, Inc. tegen Europese Commissie, T-227/21, ECLI:EU:T:2022:447.

⁽⁶⁾ PB C 131 I van 24.3.2022, blz. 1.

⁽⁷⁾ PB L 24 van 29.1.2004, blz. 1.

⁽⁸⁾ PB L 265 van 12.10.2022, blz. 1.

- gezien Richtlijn (EU) 2019/1 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot toekenning van bevoegdheden aan de mededingingsautoriteiten van de lidstaten voor een doeltreffendere handhaving en ter waarborging van de goede werking van de interne markt (ECN+-richtlijn) ⁽⁹⁾,
 - gezien Verordening (EG) nr. 1/2003 van de Raad van 16 december 2002 betreffende de uitvoering van de mededingingsregels van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag ⁽¹⁰⁾,
 - gezien Verordening (EG) nr. 773/2004 van de Commissie van 7 april 2004 betreffende procedures van de Commissie op grond van de artikelen 81 en 82 van het Verdrag ⁽¹¹⁾,
 - gezien Verordening (EU) nr. 1308/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten en tot intrekking van de Verordeningen (EEG) nr. 922/72, (EEG) nr. 234/79, (EG) nr. 1037/2001 en (EG) nr. 1234/2007 van de Raad ⁽¹²⁾,
 - gezien de mededeling van de Commissie van 29 september 2022 over de richtsnoeren betreffende de toepassing van het mededingingsrecht van de EU op collectieve overeenkomsten,
 - gezien het verslag van de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA) getiteld “Report on CRA Market Share Calculation” van 15 december 2022,
 - gezien de mededeling van de Commissie getiteld “Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van klimaat, milieubescherming en energie 2022” ⁽¹³⁾,
 - gezien de mededeling van de Commissie van 12 december 2022 getiteld “Richtsnoeren voor staatssteun aan breedbandnetwerken” ⁽¹⁴⁾,
 - gezien het ontwerp van bekendmaking van de Commissie inzake de bepaling van de relevante markt voor het gemeenschappelijke mededingingsrecht,
 - gezien de ontwerprichtsnoeren van de Commissie betreffende de toepassing van de uitsluiting overeenkomstig artikel 101 VWEU voor duurzaamheidsovereenkomsten van landbouwbedrijven op grond van artikel 210 bis van Verordening (EU) nr. 1308/2013,
 - gezien het werkdokument van de diensten van de Commissie van 1 december 2022 getiteld “Evaluation of the State subsidy rules for health and social services of general economic interest (“SGEIs”) and of the SGEI de minimis Regulation” (Evaluatie van de regels inzake overheidssubsidies voor sociale en gezondheidsdiensten van algemeen economisch belang en van de verordening inzake de-minimissteun voor diensten van algemeen economisch belang) (SWD(2022)0388),
 - gezien artikel 54 van zijn Reglement,
 - gezien de “Competition State aid Brief”, uitgave 1/2022 ⁽¹⁵⁾,
 - gezien het advies van de Commissie interne markt en consumentenbescherming,
 - gezien het verslag van de Commissie economische en monetaire zaken (A9-0183/2023),
- A. overwegende dat uit de recente Eurobarometer-enquêtes ⁽¹⁶⁾ over het mededingingsbeleid van de EU blijkt dat burgers en kleine en middelgrote ondernemingen sterk voorstander zijn van het mededingingsbeleid en de handhaving ervan;
- B. overwegende dat het mededingingsbeleid gericht moet zijn op de ondersteuning van de doelstellingen van de Europese Green Deal en van het digitaal kompas en op de opbouw van de veerkracht van de interne markt van de EU; wijst op de noodzaak van een mondiaal gelijk speelveld, ook met betrekking tot de voorstellen in het kader van het “Fit for 55”-pakket;
- C. overwegende dat het mededingingsbeleid rechtszekerheid moet bieden en dat regelingen die meer flexibiliteit mogelijk maken, tijdelijk en doelgericht moeten zijn en de integriteit van de interne markt niet in gevaar mogen brengen;

⁽⁹⁾ PB L 11 van 14.1.2019, blz. 3.

⁽¹⁰⁾ PB L 1 van 4.1.2003, blz. 1.

⁽¹¹⁾ PB L 123 van 27.4.2004, blz. 18.

⁽¹²⁾ PB L 347 van 20.12.2013, blz. 671.

⁽¹³⁾ PB C 80 van 18.2.2022, blz. 1.

⁽¹⁴⁾ PB C 36 van 31.1.2023, blz. 1.

⁽¹⁵⁾ Competition State aid brief. Issue 1/2022 — februari 2022.

⁽¹⁶⁾ Flash Eurobarometer 510 en Flash Eurobarometer 511.

- D. overwegende dat internationale samenwerking van essentieel belang is om wereldwijd een levensvatbaar gelijk speelveld tot stand te brengen en de groene en de digitale transitie te realiseren; overwegende dat Europese afhankelijkheid van derde landen en wereldmachten op gebieden als energie, geneesmiddelen, technologie of grondstoffen zwakke plekken creëert en het vermogen van de Europese Unie om op te treden kan beperken;

Algemene overwegingen

1. is van mening dat het mededingingsbeleid van de EU marktstructuren beschermt tegen concurrentieverstorend gedrag, kartels en de accumulatie van marktmacht, en dat efficiënte marktstructuren en het consumenten- en het algemeen welzijn erdoor worden bevorderd, zodat innovatie wordt bevorderd, de prijzen worden gehandhaafd op een eerlijk en concurrerend niveau en er keuze wordt gegarandeerd aan de consument; benadrukt dat de invloed en het belang van de interne markt van de EU op wereldschaal voortvloeien uit haar interne concurrentievermogen en gelijke speelveld;
2. is van oordeel dat de op de Verdragen stoelende mededingingsregels moeten worden geïnterpreteerd in het licht van de ruimere Europese waarden die ten grondslag liggen aan de sociale markteconomie met een groot concurrentievermogen van de EU; herhaalt dat het mededingingsbeleid niet afzonderlijk mag worden gevoerd, als doel op zich, zonder verwijzing naar de juridische, internationale, economische of politieke context, noch zonder interactie en complementariteit met andere strategische beleidsdoelstellingen van de EU, noch met de nieuwe concurrentiedynamiek op de markt, en dat het zich inzet voor de verwezenlijking van de doelstellingen van de EU zoals vastgelegd in artikel 3 VEU;
3. verzoekt de Commissie ervoor te zorgen dat het regelgevingskader geschikt is om op technologische ontwikkelingen in te spelen en de doelstellingen van digitale connectiviteit van de EU te realiseren, door te zorgen voor toereikende en doeltreffende financiering van kritieke infrastructuur zonder de mededingingsregels in gevaar te brengen;
4. is ingenomen met het arrest van het Gerecht in de zaak Sped-Pro (zaak T-791/19), waarin wordt bevestigd dat de bescherming van de rechtsstaat een relevante factor is bij de toepassing van het mededingingsrecht;
5. neemt kennis van het ontwerp van bekendmaking van de Commissie betreffende de afbakening van de relevante markt ten behoeve van het mededingingsrecht van de Unie; is ingenomen met de verduidelijking van de Commissie in dit ontwerp van bekendmaking dat de afbakening van de relevante markt niet alleen gebaseerd mag zijn op de prijs van een product, maar ook op het innovatieniveau ervan; is ingenomen met de aanstaande goedkeuring van het ontwerp van bekendmaking, die gepland staat voor het derde kwartaal van 2023; is van mening dat innovatieconcurrentie een essentiële factor is bij de bepaling van de relevante markt en verzoekt de Commissie in haar concurrentiebeoordelingen rekening te houden met een langetermijnvisie die de mondiale dimensie en potentiële toekomstige concurrentie omvat; onderstreept dat bij het afbakenen van de relevante productmarkt een analyse van het consumentengedrag moet worden uitgevoerd; waardeert met name alle nieuwe bijdragen aan het aanpakken van belangrijke kwesties in verband met marktafbakening in bepaalde snel evoluerende sectoren, zoals de digitale sector;
6. merkt op dat de drie grootste ratingbureaus een marktaandeel hebben van meer dan 90 %; betreurt de aanhoudende hoge mate van marktconcentratie van ratingbureaus; concludeert dat de bestaande maatregelen ter bevordering van de mededinging op deze markt ontoereikend zijn;
7. neemt kennis van het tijdelijk crisis- en transitiekader van de Commissie als onderdeel van het Green Deal-plan voor de industrie voor het klimaatneutrale tijdperk; is ingenomen met de benadering van de Commissie volgens welke de goedkeuring van staatssteun voor individuele ondernemingen binnen dit kader alleen kan worden verleend voor grensoverschrijdende investeringen of investeringen in steungebieden; is van mening dat aan te melden nationale subsidies een Europese meerwaarde moeten hebben; wijst nogmaals op de cruciale rol van kritieke grondstoffen voor het behoud van de industriële basis van Europa; is van mening dat de voorstellen voor een Europese verordening inzake kritieke grondstoffen⁽¹⁷⁾ en een verordening voor een nettonulindustrie⁽¹⁸⁾ en de herziening van de interne elektriciteitsmarkt van de EU de gelegenheid bieden om het concurrentievermogen van de Europese industrie te ondersteunen; wijst op de mogelijkheden voor de EU om haar binnenlandse bronnen van kritieke grondstoffen te gebruiken met inachtneming van haar milieunormen; is ingenomen met de herziening van de algemene groepsvrijstellingsverordening⁽¹⁹⁾ om de lidstaten in staat te stellen meer te investeren in belangrijke sectoren voor de transitie naar een klimaatneutrale economie, zoals koolstofarme waterstof en ontwikkeling (O&O), alsmede in begeleidende maatregelen om de digitale transitie voor alle sectoren te vergemakkelijken;

⁽¹⁷⁾ COM(2023)0160.

⁽¹⁸⁾ COM(2023)0161.

⁽¹⁹⁾ Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PB L 187 van 26.6.2014, blz. 1).

8. onderstreept het feit dat een evenwichtige afstemming van de mededingingsregels van de Unie op haar industriebeleid en haar internationale handelsbeleid van essentieel belang is voor het terughalen van de activiteiten in de waardeketen en het versterken van het mondiale concurrentievermogen;
9. wijst erop dat een robuust mededingingsbeleid de veerkracht van de interne markt van de EU zal verbeteren, met name voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's); merkt op dat kmo's door de grote bijdrage die zij leveren aan de werkgelegenheid en door hun toegevoegde waarde van cruciaal belang zijn voor het garanderen van economische groei en sociale integratie in de EU; is in dit verband ingenomen met de herziene richtsnoeren inzake staatssteun ter bevordering van risicofinancieringsinvesteringen, die de regels op grond waarvan de lidstaten de toegang van kmo's tot financiering kunnen ondersteunen, verduidelijken en vereenvoudigen;
10. is van mening dat niet protectionistische maatregelen, maar het waarborgen van wederzijdse markttoegang voor EU-uitvoer bevorderlijk zou zijn voor herstel en duurzame groei op de interne markt;

Beleidsrespons op de oorlog in Oekraïne en de wet ter verlaging van de inflatie

11. is ingenomen met de snelle goedkeuring van de tijdelijke kaderregeling voor crisissteun om de economie te ondersteunen tegen de achtergrond van de Russische invasie van Oekraïne, en de daaropvolgende verlengingen daarvan; benadrukt dat het belangrijk is de acties in het kader van de tijdelijke crisiskaders die de afgelopen drie jaar zijn ingevoerd, te coördineren; neemt kennis van het voorstel van de Commissie om het kader om te zetten in een tijdelijk crisis- en transitiekader, door het toepassingsgebied ervan uit te breiden om alle mogelijke hernieuwbare energiebronnen te ondersteunen; benadrukt dat elke vorm van flexibiliteit doelgericht, tijdelijk en evenredig moet zijn, moet stroken met de beleidsdoelstellingen van de EU en niet tot permanente verstoringen op de interne markt mag leiden; is van mening dat het tijdelijk crisis- en transitiekader tot doel heeft de voorwaarden te scheppen waaronder ondernemingen concurrerend kunnen zijn ten dienste van het algemeen belang;
12. benadrukt dat in rechtszaken is bepaald dat er geen staatssteun mag worden verleend als de begunstigde de milieuvorschriften overtreedt⁽²⁰⁾ en benadrukt dat de Commissie staatssteun door de lidstaten alleen mag toestaan als deze een doelstelling van algemeen belang dient; moedigt de lidstaten aan bijkomende bindende voorwaarden voor het ontvangen van staatssteun in te voeren;
13. begrijpt dat er extra publieke en private investeringen nodig zijn om sociale en regionale ongelijkheid te bestrijden, de industrie koolstofvrij te maken en te digitaliseren en de autonomie in belangrijke economische sectoren te versterken; verzoekt de Commissie de integriteit van de interne markt te waarborgen en te zorgen voor een gelijk speelveld; is ernstig bezorgd door het risico van toenemende fragmentering op de interne markt als gevolg van de buitensporige versoepeling van de regels inzake staatsteun en het gebruik van subsidies als reactie op de Amerikaanse wet ter verlaging van de inflatie; waarschuwt de Commissie voor internationale subsidieconcurrentie en verzoekt de Commissie gebruik te maken van de haar ter beschikking staande instrumenten om oneerlijke subsidieconcurrentie te voorkomen en te bestraffen; verzoekt de Commissie bijzondere aandacht te besteden aan het feit dat de lidstaten in verschillende mate beschikken over budgettaire ruimte, teneinde steun te bieden en mogelijke versturende effecten scherp in het oog te houden; benadrukt dat nieuwe politieke initiatieven, doelstellingen en taken die uit de EU-begroting worden gefinancierd, met inbegrip van zowel EU-brede als grensoverschrijdende projecten, met aanvullend vers geld moeten worden gefinancierd; verzoekt de Commissie een onderzoek uit te voeren naar het gebrek aan harmonisatie van de terugvorderingsmechanismen in de lidstaten;
14. herhaalt dat de reactie van de EU op de Amerikaanse wet ter verlaging van de inflatie niet uitsluitend gebaseerd mag zijn op staatssteun, maar ook andere gebieden van het mededingingsbeleid moet omvatten, zoals het toezicht op fusies; is ingenomen met de meest recente conclusies van de Europese Raad, waarin wordt opgeroepen de regels voor overheidsopdrachten te moderniseren om te helpen bij het bevorderen van een groenere industrie en het verspreiden van de Europese normen, teneinde de snelle uitrol van sleuteltechnologieën te vergemakkelijken; onderstreept dat een vernieuwd mededingingskader moet leiden tot een voorspelbaar en vereenvoudigd regelgevingskader, dat moet zorgen voor meer vertrouwen, snelheid en flexibiliteit en tot lagere administratieve lasten voor bedrijven die investeren en eerlijk concurreren in Europa; wijst op het belang van een gecoördineerde respons die verstoring van de interne markt van de EU voorkomt; verzoekt de Commissie te zorgen voor meer transparantie in de procedure voor de toetsing van staatssteun en benadrukt dat controles achteraf moeten worden uitgevoerd van de effectieve uitvoering van staatssteun die is goedgekeurd; verzoekt de Commissie rekening te houden met de criteria inzake duurzaamheid en Europese soevereiniteit voor de regels inzake overheidsopdrachten; herinnert eraan dat buitengewone niveaus van ondersteuning door de overheid niet het nieuwe normaal mogen worden en niet alleen ten goede mogen komen aan grote ondernemingen en hun aandeelhouders; benadrukt dat belastingkredieten niet uitsluitend tot doel mogen hebben de belastingverplichtingen van grote ondernemingen te verlagen; dringt er bij de lidstaten op aan fiscale stimulansen zorgvuldig te ontwerpen om strategische autonomie te bevorderen zonder de kosten voor de schatkist onevenredig te verhogen;

⁽²⁰⁾ Arrest van het Hof van Justitie van 22 september 2020, Oostenrijk/Commissie, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, punt 45.

15. merkt op dat het mededingingsbeleid van de EU rekening moet houden met het vermogen van Europese bedrijven om te concurreren op de wereldmarkten; benadrukt dat het belangrijk is een structurele mondiale dialoog te voeren en voor de handhaving van het mededingingsbeleid samen te werken met de EU's gelijkgestemde partners; wijst op het potentieel van samenwerkingsovereenkomsten met derde landen; is ingenomen met de uitvoering van de verordening betreffende buitenlandse subsidies; onderstreept dat alle bedrijven die actief zijn op de interne markt van de EU zich moeten houden aan dezelfde regels; verzoekt de Commissie te streven naar specifiekere mededingingsovereenkomsten die een betere uitwisseling van informatie tussen mededingingsautoriteiten mogelijk maken;

16. meent dat mededinging het crisisherstel waarschijnlijk veeleer zal bespoedigen dan verhinderen en de veerkracht van de interne markt zal verbeteren, en wijst erop dat het argument dat een versoepeling van het EU-mededingingsbeleid het economisch herstel zou bevorderen, in een recente studie ⁽²¹⁾ is weerlegd; betreurt dat volgens een analyse uit de periode vóór de crisis ⁽²²⁾ de staatssteun in de EU er niet in slaagde economische groei en investeringen te bevorderen; spoort de Commissie ertoe aan om aan de hand van meetbare indicatoren de bijdrage te beoordelen van staatssteun in de EU aan economische groei en productiviteitsstijging, en systematisch te toetsen wat de resultaten en effecten zijn;

17. herinnert eraan dat we van eerdere crises moeten leren als we echte, meetbare resultaten en effecten, herstel en een gelijk speelveld willen realiseren; herinnert aan de les van de financiële crisis dat acties die worden ingegeven door dringende behoeften een slecht substituut zijn voor beleidsinterventie op basis van degelijke economische analyse; betreurt dat meerdere voorstellen niet vergezeld gingen van effectbeoordelingen vanwege de urgentie die in de toelichting van de Commissie werd aangevoerd; verzoekt de Commissie urgentie niet als rechtvaardiging te gebruiken voor het indienen van wetgevingsvoorstellen zonder effectbeoordeling; verzoekt de Commissie voor elk voorstel een grondige analyse uit te voeren van de effecten op de mededinging, de productiviteit en efficiënte investeringen;

18. onderstreept dat een nieuw Europees soevereiniteitsfonds de industriestrategie van de EU kan ondersteunen; is van mening dat het gebruik van Europese investeringsfondsen naast wijzigingen in de staatssteunregels een manier kan zijn om een fragmentering van de interne markt te voorkomen;

19. beschouwt de stijgende energie- en voedselprijzen, die tot buitensporige bedrijfswinsten leiden, als de belangrijkste aanjagers van de huidige stijging van de inflatie; benadrukt dat de stijgende energiekosten, vergeleken met die in andere delen van de wereld, een van de belangrijkste factoren zijn geweest die een negatieve invloed hebben gehad op het vermogen van de Europese industrie om op de wereldmarkt te concurreren; wijst er nogmaals op dat de Commissie alle in het kader van het mededingingsbeleid ter beschikking staande instrumenten moet gebruiken om marktverstoringen en oneerlijke prijsstelling op de energie- en voedselmarkten op onpartijdige wijze aan te pakken; dringt erop aan dat bij de beoordeling of een gedraging van een onderneming met een machtspositie misbruik is, rekening wordt gehouden met de kwetsbaarheid van consumenten;

20. verzoekt de Commissie te voorzien in een reeks doeltreffende instrumenten, ook voor een permanent mechanisme voor marktonderzoek, dat automatisch in werking moet treden wanneer aan bepaalde voorwaarden, zoals een specifieke prijsstijging, is voldaan, om eventuele toekomstige meelifteffecten te voorkomen; dringt met name aan op monitoring van de prijsverschillen tussen groothandels- en detailhandelsprijzen voor levensmiddelen, diervoeders en meststoffen; is ernstig bezorgd over de buitensporige concentratie in bepaalde delen van de voedselvoorzieningsketen, hetgeen ten koste gaat van consumenten en landbouwers;

Concentratiecontrole

21. wijst erop dat zelfs wanneer producten en diensten gratis worden aangeboden consumenten soms oneerlijk gedrag moeten accepteren, zoals een lagere kwaliteit of uitbuiting; dringt daarom aan op de formulering van een "schadetheorie", die prijsgerichte benaderingen moet overstijgen en waarin rekening moet worden gehouden met bredere overwegingen zoals de gevolgen voor de privacy van burgers; is van mening dat concentratiedrempels op basis van omzet niet geschikt zijn voor de digitale economie, waarin de waarde vaak door andere factoren wordt bepaald, en is tevens van mening dat concentratiecontroles door de Commissie niet alleen gericht moeten zijn op prijzen; benadrukt dat een "eerlijke prijs" van een product niet de laagst mogelijke prijs is voor de consument;

⁽²¹⁾ Massey, P. en McDowell, M., *EU Competition Law: An Unaffordable Luxury in Times of Crisis?* World Competition.

⁽²²⁾ Tunalı, C. en Fidrmuc, J., *State Aid Policy in the European Union*. Journal of common market studies, Wiley, 2015.

22. steunt de invoering van een weerlegbaar vermoeden dat daadwerkelijke mededinging aanzienlijk wordt belemmerd door concentraties die leiden tot een machtspositie van een onderneming op een relevante markt of concentraties waarbij een dominante marktspeler of poortwachter betrokken is, zoals bepaald in de digitalemarktenverordening; merkt op dat er ruimte is voor de lidstaten om op te treden op grond van “niet-concurrentieoverwegingen”, en vraagt dat de Commissie dezelfde mogelijkheid krijgt bij het onderzoeken van de gevolgen van een concentratie voor de interne markt; verzoekt de Commissie de richtsnoeren voor fusies te herzien om een meer omvattende beoordeling van de efficiëntie van concentratiecontrole en -samenwerking vast te stellen; merkt op dat bij de beoordeling van horizontale samenwerking ook het belang moet worden erkend van samenwerking op markten die door digitale poortwachters worden gedomineerd; erkent dat de samenwerking tussen spelers op zowel traditionele als digitale markten moet worden bevorderd door in de relevante antitrustanalyse de juiste relevantie te vinden voor de positieve effecten, zoals efficiëntie en voordelen; pleit ervoor herzieningsclausules op te nemen in besluiten tot goedkeuring van een concentratie met het oog op de invoering van meer geschikte voorwaarden, zonder dat dit gevolgen heeft voor het eigenlijke besluit; dringt er bij de Commissie op aan een bredere benadering toe te passen bij de evaluatie van digitale fusies en de schadelijke effecten van gegevensconcentratie te beoordelen; wijst erop dat het “internet der dingen” (IoT) een groeiende markt is waar een grote hoeveelheid consumentengegevens wordt verzameld;

23. dringt er bij de Commissie op aan om op grond van artikel 22 van de EG-concentratieverordening doortastend op te treden tegen overnames van opkomende concurrenten (“killer acquisitions”) die aan de Commissie moeten worden gemeld in het kader van de digitalemarktenverordening, en bij fusies in andere strategische sectoren; is ingenomen met het arrest van het Gerecht in de zaak Ilumina/Grail (zaak T-227/21), waarin de richtsnoeren van de Europese Commissie voor de toepassing van het in artikel 22 van Verordening (EG) nr. 139/2004⁽²³⁾ bedoelde verwijzingsmechanisme op bepaalde categorieën zaken worden bevestigd, waardoor de Commissie fusies onder de kwantitatieve jurisdictionele drempels van de concentratieverordening kan onderzoeken en mogelijk kan verhinderen; dringt er bij de Commissie op aan een herziening van de EG-concentratieverordening op gang te brengen ingeval het Hof van Justitie het arrest van het Gerecht in hogere voorziening intrekt en de richtsnoeren van de Commissie nietig verklaart; is ingenomen met de nieuwe richtsnoeren van de Europese Commissie inzake het gebruik van artikel 22 van de EG-concentratieverordening door de lidstaten om een transactie te herzien; onderstreept het belang van de bevestiging van deze nieuwe toepassing door het Europees Hof van Justitie om “killer acquisitions” effectief aan te pakken;

24. dringt erop aan de procedure van de Commissie voor het onderzoek van een concentratie te verkorten door ten volle gebruik te maken van digitalisering;

25. herinnert eraan dat de huidige de-minimisverordening inzake staatssteun⁽²⁴⁾ eind 2023 verstrijkt; neemt kennis van de oproep van de Commissie tot het indienen van feitelijke gegevens over haar herziening van de regels inzake diensten van algemeen economisch belang en de de-minimisverordening (Verordening (EU) nr. 360/2012⁽²⁵⁾); benadrukt dat voor diensten van algemeen economisch belang specifieke regels en duidelijke drempelwaarden gelden om de toegang van burgers tot elementaire openbare diensten te waarborgen; verzoekt de Commissie na te gaan hoe de EU-mededingingsbeginselen van invloed zijn geweest op het aanbod van diensten van algemeen economisch belang, ook in het licht van de COVID-19-crisis en de gestegen kosten van levensonderhoud, en vraagt aandacht voor de sociaaleconomische realiteit van de verschillende EU-regio's, met name in de context van overheidssteun aan perifere en insulaire regio's in de EU; is van mening dat het EU-beleid meer gericht moet zijn op het verbeteren van regionale productiespecialisatie, en dat contraproductieve effecten zoals steun aan inefficiënte bedrijven moeten worden voorkomen;

Antitrustbeleid

26. is ingenomen met de bereidheid van de Commissie om bij het vaststellen van de mededingingsverstoring werking van onderling afgestemde gedragingen uit hoofde van artikel 101, lid 1, VWEU, rekening te houden met de gevolgen voor de arbeidsmarkten en de lonen, zoals blijkt uit haar verwijzing naar zogenoemde niet-wervingsovereenkomsten (“no-poach agreements”)⁽²⁶⁾; verzoekt de Commissie de mogelijke gevolgen voor de lonen zorgvuldig af te wegen tegen de noodzaak een concurrerende markt te waarborgen;

27. is ingenomen met de mededeling van de Commissie over de richtsnoeren betreffende de toepassing van het mededingingsrecht van de EU op collectieve overeenkomsten⁽²⁷⁾, waarin wordt verduidelijkt dat het mededingingsrecht van de EU zelfstandigen niet belet collectieve onderhandelingen te voeren; herinnert eraan dat zelfstandigen vaak beperkte of geen toegang hebben tot collectieve onderhandelingen, hetgeen kan leiden tot onzekere arbeidsomstandigheden;

⁽²³⁾ Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad van 20 januari 2004 betreffende de controle op concentraties van ondernemingen (PB L 24 van 29.1.2004, blz. 1).

⁽²⁴⁾ Verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de de-minimissteun (PB L 352 van 24.12.2013, blz. 1).

⁽²⁵⁾ Verordening (EU) nr. 360/2012 van de Commissie van 25 april 2012 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de de-minimissteun verleend aan diensten van algemeen economisch belang verrichtende ondernemingen (PB L 114 van 26.4.2012, blz. 8).

⁽²⁶⁾ Toespraak van Margrethe Vestager, uitvoerend vicevoorzitter van de Commissie, van 22 oktober 2021.

⁽²⁷⁾ Mededeling van de Commissie — Richtsnoeren betreffende de toepassing van het mededingingsrecht van de Unie op collectieve overeenkomsten inzake de arbeidsvoorwaarden van zelfstandigen zonder personeel (PB C 374 van 30.9.2022, blz. 2).

28. is ingenomen met de door de Commissie gestarte evaluatie van Verordening (EG) nr. 1/2003 en Verordening (EG) nr. 773/2004; acht een herziening van deze verordeningen noodzakelijk; dringt erop aan dat er meer gebruik wordt gemaakt van structurele maatregelen en dat maatregelen ter correctie van gedragingen daarom niet langer het primaat krijgen in Verordening (EG) nr. 1/2003; verzoekt de Commissie vaart te zetten achter antitrustprocedures en uiterste termijnen in te voeren om de werking van de interne markt te waarborgen;

29. erkent het bestaan van een rechtsgrondslag voor structurele scheiding; verzoekt de Commissie de voordelen van de rechtsgrondslag voor de ontvlechting van ondernemingen als structurele maatregel in laatste instantie bij schendingen van de mededingingsregels te analyseren; betreurt de terughoudendheid van de Commissie om marktdominantie door middel van structurele scheiding aan te pakken; beschouwt ontvlechting ook als een structurele maatregel wanneer misbruik van een machtspositie op een bepaalde markt niet kan worden vastgesteld, maar de mededingingsvoorwaarden aanzienlijk zouden verbeteren als ontvlechtingsmaatregelen zouden worden toegepast;

30. wijst erop dat het aanpakken van de bestaande regelgevende belemmeringen en het verminderen van de bureaucratische rompslomp om de intrede van nieuwe concurrenten te vergemakkelijken, vaak een effectievere manier kan zijn om het hoofd te bieden aan marktverstoringen ⁽²⁸⁾;

31. onderstreept dat er voorlopige maatregelen moeten worden vastgesteld met het oog op de handhaving van het mededingingsrecht om praktijken die de mededinging ernstig zouden verstoren een halt toe te roepen, met name op dynamische en snelgroeiende markten, zoals digitale markten; acht het daarom een goede zaak dat de Commissie meer gebruikmaakt van voorlopige maatregelen in het kader van de bestaande Verordening (EG) nr. 1/2003; dringt aan op wetgevingsmaatregelen om voor de Commissie en de nationale mededingingsautoriteiten de lasten in verband met het gebruik van voorlopige maatregelen te verminderen;

32. verzoekt de Commissie een openbaar toegankelijke databank op te zetten van alle Europese en nationale mededingingszaken, met samenvattingen in het Engels; benadrukt de noodzaak en het belang van de onafhankelijkheid van de nationale autoriteiten en wijst nogmaals op de toenemende noodzaak om ter waarborging van transparantie voor meer samenwerking en uitwisseling van informatie over beste praktijken tussen de nationale autoriteiten te zorgen;

33. onderstreept het belang van schadevergoeding wegens inbreuken op het mededingingsrecht; acht het noodzakelijk dat de last voor benadeelde partijen om met succes schadevergoeding te vorderen, wordt verlicht door het invoeren van een verplichting voor de bevoegde mededingingsautoriteit om de omvang van de schade in het openbare handhavingsbesluit te vermelden of door het invoeren van een vermoeden van een minimumbedrag aan schadevergoeding dat is berekend met betrekking tot de inbreuk op het mededingingsrecht;

34. betreurt het feit dat zeven lidstaten de uitvoering van de ECN+-richtlijn nog steeds niet hebben voltooid, hoewel de omzettingstermijn reeds op 4 februari 2021 is verstreken; verzoekt de Commissie om de mate van uitvoering van de richtlijn oneerlijke handelspraktijken in de lidstaten te beoordelen en verslag uit te brengen over de resultaten die de toepassing van deze richtlijn heeft opgeleverd; wijst op de belangrijke rol van de nationale mededingingsautoriteiten bij de handhaving van het mededingingsrecht en bij het nemen van voorlopige maatregelen;

Mededingingsbeleid in het digitale tijdperk

35. is ingenomen met de oprichting van nieuwe directoraten van de Commissie voor de handhaving van de digitalemarktenverordening; wijst op het wezenlijke verschil tussen de handhaving achteraf van antitrustregels en de handhaving vooraf van de digitalemarktenverordening; benadrukt in dit verband hoe belangrijk het is om de middelen voor deze twee instrumenten binnen de Commissie apart te houden, hoewel coördinatie tussen deze instrumenten van essentieel belang is; roept de lidstaten op extra financiële middelen beschikbaar te stellen zodat de Commissie meer gedragseconomen, specialisten op het gebied van algoritmen en personeel op het gebied van gegevenswetenschap en -technologie in dienst kan nemen; verzoekt de lidstaten bovendien extra personeel en nationale deskundigen voor deze taak bij de Commissie te detacheren; dringt er bij de Commissie op aan een hogere begroting voor de correcte uitvoering en handhaving van deze verordening toe te wijzen; is ingenomen met de nauwe samenwerking met de nationale mededingingsautoriteiten bij de handhaving van de digitalemarktenverordening;

⁽²⁸⁾ Wetenschappelijk onderzoek wijst bijvoorbeeld uit dat privacyregelgeving, zoals de AVG, als niet-geldelijke handelsbelemmeringen kan werken, vooral als deze door een groot economisch gebied wordt ingevoerd. Zie Peukert, C. et al., *Regulatory export and spillovers: How GDPR affects global markets for data*, VoxEU, 2020.

36. benadrukt dat de wereldwijde markt voor appwinkels wordt gedomineerd door twee aanbieders, die elk in feite als de enige poortwachter voor hun klanten fungeren; merkt op dat appwinkels hun positie als poortwachter kunnen gebruiken om hun zakelijke gebruikers oneerlijke en concurrentiebeperkende voorwaarden op te leggen; verzoekt de Commissie snel en doeltreffend op te treden tegen concurrentiebeperkende poortwachterpraktijken van appwinkels, in het kader van lopende antitrustzaken en de toepassing van de digitalemarktenverordening; benadrukt dat de digitalemarktenverordening de mogelijkheid biedt de moeilijkheden op te lossen die zich voordoen met die antitrustzaken — die als basis dienden voor de artikelen 5 en 6 van de digitalemarktenverordening — waarin krachtige besluiten van de Commissie nog steeds niet tot doeltreffende rechtsmiddelen hebben geleid;

37. benadrukt dat het mededingingsrecht ondanks de inwerkingtreding van de digitalemarktenverordening relevant blijft voor digitale markten, met name in antitrustprocedures tegen poortwachters, die moeten worden versneld; is van mening dat schendingen van privacyrechten misbruik kunnen vormen; herinnert eraan dat tegen sommige ondernemingen die waarschijnlijk als poortwachter zijn aangewezen, eerdere antitrustrulings zijn ingesteld, die niet tot wezenlijke gedragsveranderingen hebben geleid, met name wat betreft voorkeursbehandelingen voor eigen producten of diensten, en vindt dat hier rekening mee moet worden gehouden bij de aanscherping van de digitalemarktenverordening;

38. verzoekt de Commissie voort te bouwen op bestaande initiatieven om de samenwerking tussen toezichthouders op het gebied van antitrust en gegevensbescherming te intensiveren en zo het misbruik van bedrijfsgegevens te controleren en te voorkomen dat bedrijven consumentengegevens gebruiken om een oneerlijk concurrentievoordeel te behalen; verzoekt de Commissie persoonsgegevens en de potentiële waarde daarvan op te nemen als een verplicht criterium bij de beoordeling van goedkeuringen van fusies en overnames in de digitale sector en zich in voorkomend geval te buigen over overnames onder de drempels van de EG-concentratieverordening overeenkomstig artikel 14 van de digitalemarktenverordening; benadrukt voorts dat gegevensconsolidatie door fusies en overnames een machtspositie kan versterken;

39. merkt met bezorgdheid op dat poortwachters die, vanwege de hoeveelheid gegevens die zij controleren, een voordeel ontwikkelen ten opzichte van hun rivalen, kritieke schaalvoordelen kunnen behalen, die bijdragen tot een verdere verschuiving van het concurrentie-evenwicht op digitale markten en een rem zetten op innovatie; verwacht dat dit met de digitalemarktenverordening wordt aangepakt;

Sectoraal beleid

40. juicht toe dat de looptijd van de horizontale groepsvrijstellingsverordeningen is verlengd voor onderzoeks- en ontwikkelingsovereenkomsten en specialisatieovereenkomsten; verheugt zich over de herziening van de verticale groepsvrijstellingsverordening (VBER);

41. is ingenomen met de presentatie door de Commissie van de ontwerprichtsnooten voor duurzaamheidsovereenkomsten; onderstreept dat consumentenwelzijn ruim moet worden opgevat, en dat daarbij niet alleen rekening moet worden gehouden met de prijsniveaus, maar ook met duurzaamheidsoverwegingen; onderstreept in dit verband dat de mededingingsregels van de EU horizontale coördinatie moeten aanmoedigen om de ecologische en sociale duurzaamheid van de toeleveringsketens te verbeteren; merkt op dat de voordelen die met dergelijk akkoorden op een bepaalde markt tot stand worden gebracht, voldoende groot moeten zijn om als tegengewicht te dienen voor mededingingsverstoringen die zij hebben op hetzelfde, hetzij een totaal andere geografische markt;

42. wijst erop dat het mededingingsbeleid het scheppen van banen, duurzame groei zoals nagestreefd door de Green Deal, innovatie, consumentenwelzijn en de integriteit van de interne markt moet bevorderen; is van mening dat duurzaamheid niet alleen moet worden nagestreefd met afwijkingen van het mededingingsrecht, maar ook met de toepassing van bepalingen van het mededingingsrecht ter bevordering van duurzaamheid; dringt aan op de presentatie van ontwerprichtsnooten over misbruik, met name met betrekking tot de verwezenlijking van duurzaamheidsdoelstellingen;

43. merkt op dat banken nog altijd belangrijke begunstigen van staatssteun zijn; dringt er bij de Commissie op aan haar langverwachte herziening van de bankenmededeling van 2013 ⁽²⁹⁾ te vervroegen;

44. is van mening dat de economische duurzaamheid van telecommunicatienetwerken essentieel is om de connectiviteitsdoelstellingen van het digitaal kompas voor 2030 te verwezenlijken en te komen tot hoogwaardige connectiviteit voor alle burgers binnen de EU zonder de mededingingsregels in gevaar te brengen; dringt er bij de Commissie op aan hardnekkige asymmetrieën in de onderhandelingspositie, zoals vastgesteld in de Europese Verklaring over digitale rechten en beginselen voor het digitale decennium ⁽³⁰⁾, aan te pakken en te beperken; roept op tot de vaststelling van een beleidskader waarin veroorzakers van grote verkeersstromen een billijke bijdrage leveren aan de passende financiering van telecommunicatienetwerken, zonder dat dit afbreuk doet aan netneutraliteit;

⁽²⁹⁾ Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing vanaf 1 augustus 2013 van de staatssteunregels op maatregelen ter ondersteuning van banken in het kader van de financiële crisis (PB C 216 van 30.7.2013, blz. 1).

⁽³⁰⁾ PB C 23 van 23.1.2023, blz. 1.

45. is van mening dat de tijd die nodig is voor het proces van belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang (IPCEI) aanzienlijk moet worden verkort door een termijn van zes maanden vast te stellen zodra een passend voorstel is ingediend, en dat het ook voor kmo's gemakkelijker moet worden gemaakt om aan dergelijke projecten deel te nemen;

Voor het beoogde doel geschikte staatssteun

46. betreurt de vervalsende effecten van agressieve fiscale planning en van belastingstelsels van bepaalde lidstaten op eerlijke concurrentie, aangezien die innovatie kunnen belemmeren en de concurrentieverhoudingen, met name voor kmo's, in gevaar kunnen brengen; dringt erop aan dat bedrijven die belasting ontwijken door gebruik te maken van belastingparadijzen buiten de EU, worden uitgesloten van aanbestedingsprocedures en staatssteun, aangezien deze bedrijven onder oneerlijke voorwaarden concurreren met bedrijven die gevestigd zijn in niet-belastingparadijzen; is ingenomen met de aanbeveling van de Commissie ⁽³¹⁾ van 14 juli 2020 om geen financiële steun te verlenen aan bedrijven die banden hebben met belastingparadijzen, en om tegelijkertijd eerlijke belastingbetalers te beschermen; verzoekt de Commissie de effecten van belastingvoordelen voor fossiele brandstoffen te onderzoeken;

Betrokkenheid van het Parlement

47. benadrukt dat het Parlement naar behoren moet worden betrokken bij de vormgeving van het mededingingsbeleid; is van mening dat het Parlement gebruik moet maken van zijn recht op tussenkomst in gerechtelijke procedures met betrekking tot het mededingingsrecht wanneer belangrijke juridische problemen die ook relevant zijn voor het Parlement op het spel staan, zowel in wetgeving als bij de toetsing van besluiten van de Commissie; merkt op dat het Parlement nauwer moet worden betrokken bij de activiteiten van werk- en deskundigengroepen, zoals het International Competition Network (ICN) en de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), om als waarnemer een betere kennis ter zake te krijgen en op de hoogte te blijven van mogelijke ontwikkelingen; wijst op het belang van de werkgroep Mededinging; verzoekt de Commissie onderhandelingen te starten over een interinstitutioneel akkoord over het mededingingsbeleid; verzoekt de Europese Raad overeenkomstig artikel 48, lid 7, tweede alinea, VEU een besluit goed te keuren op grond waarvan wetgevingshandelingen op het gebied van het mededingingsbeleid volgens de gewone wetgevingsprocedure kunnen worden vastgesteld;

o

o o

48. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de parlementen en de mededingingsautoriteiten van de lidstaten.

⁽³¹⁾ Aanbeveling van de Commissie (EU) 2020/1039 van 14 juli 2020 betreffende het ontbreken van banden met niet-coöperatieve jurisdicties als conditionaliteit voor financiële steun van de staat aan ondernemingen in de Unie (PB L 227 van 16.7.2020, blz. 76).